

Година 2010. за Србију није била лака. Ако бисмо описали ситуацију у неколико речи, у економији и социјалној сфери година је била кризна и бесперспективна, а у политици, како унутрашњој, тако и спољној – несамостална, погубна и конвулзивна.

Народ је очекивао некакав бољитак, али се суочио са падом животног стандарда, са инфлацијом од преко 8 процената, са слабљењем динара, поскупљењем пољопривредних производа, несташицом млека, повећањем пензионог узраста, смањењем пензија и плата. И практично нема перспективе да се ти процеси у економији зауставе у наступајућој години.

У политичкој сфери година је протекла у знаку веровања да се Србија приближава Европској унији. Управо су у том правцу биле окренуте све снаге владе. Међутим, ствари се нису помериле са мртве тачке. У том процесу, чинило се, Србија је могла очекивати позитивну одлуку, с обзиром да је показала своју попустљивост у погледу многих питања. Није ухапшен једино генерал Младић и Београд није признао независност Косова. Али управо су се ти услови показали одлучујућим у последњој фази разматрања пријаве Србије. Парламент Холандије је 13. октобра ове године донео одлуку да предложи европским парламентарцима да одгоде разматрање кандидатуре Србије до Брамерцовог извештаја у децембру 2010. године да Србија у пуној мери сарађује са Хашким трибуналом. Међутим, Генерални тужилац МТБЈ Серж Брамерц је изјавио да власти Србије треба да још више раде, да активније трагају за Ратком Младићем и Гораном Хацићем. Оцењујући ниво сарадње са МТБЈ, Брамерц је саопштио да Србији „предстоји да још много штошта уради“. По његовим речима, српске власти треба да пређу са спремности да ухапсе тражене на непосредни оперативни рад у том правцу. А такав став удаљава улазак Србије у Европску унију.

Сем хватања генерала Младића, Брисел поставља још један услов Београду – да дезинтегрише територију, што укључује, поред свега осталог, давање и другој аутономној покрајини Војводини већих права и слобода и статуса федералне јединице. И власти пристају на подршку сепаратизму у тој аутономној покрајини: усвојен је Статут Војводине, а у 2011. години биће отворена специјална канцеларија Војводине у Бриселу. Тај процес ће будно пратити опуномоћени представници Европског парламента.

У протеклој години Запад је покушао да примора Србију да призна независност Косова, а Београд да изађе из те ситуације са најминималнијим губицима. Србија је покушавала да се укалупи у правно поље и питање реши у Генералној скупштини ОУН и Међународном суду (МС). Међутим, МС је ове године одлучио да „усвајање декларације о проглашењу независности 17. фебруара 2008. године не крши опште међународно право, Резолуцију Савета безбедности ОУН 1244 (1999) или „Уставне Оквире“. Зато усвајање декларације није прекршило било коју примењиву норму међународног права“.

Добивши негативан одговор, Београд је поново са несхватљивом упорношћу наставио да трага за истином код међународних организација, које се нису прославиле објективношћу у време криза на Балкану. У резултату је Србија успела да поднесе Генералној скупштини ОУН не текст сопствене резолуције, већ „редиговану“ од стране Европе и САД варијанту, у којој Србија „са поштовањем“ прихвата одлуку Међународног суда и не инсистира на свом ставу непризнавања независности Косова. Предложено је да се настави дијалог између Косова и Србије, који у САД схватају као преговоре две независне државе.

Питање уласка Србије у НАТО ове године није шире разматрано, али ни пажња у земљи према том проблему није сплашњавала. Ствар је у томе што је на Балкану једино Србија остала држава која је изјавила да не тежи уласку у НАТО. Скупштина Србије је још у децембру 2007. године донела одлуку о војној неутралности Србије. А у фебруару 2010. године шеф МСП Србије Вук Јеремић је потврдио курс српских власти у правцу очувања неутралности и одбијања придруживања различитим војним или одбрамбеним савезима. Али то уопште не значи да је овакав став и дефинитиван. У српском друштву данас се воде жучне дискусије поводом уласка у НАТО. Изјава Јеремића сведочи о томе да је за сада превага на страни оних снага које су категорички против чланства у алијанси. Власти САД верују да Србија треба да уђе у НАТО. Сасвим недавно је нови амбасадор САД у Београду Мери Ворлик изјавила, да су врата у НАТО за Србију отворена, иако такву одлуку треба да донесе сам српски народ. По њеним речима, Вашингтон у потпуности подржава „европске и евроатлантске тежње Србије“ и чини све да помогне напорима те земље у том правцу. Објављени подаци на сајту Викиликса такође показују, да је Србије спремна на уступке и поводом Косова, и поводом уласка у НАТО .

Унутарполитичку сцену Србије карактерише нестабилност, нејединство по многим питањима, поред осталог и о присаједињењу НАТО, Европској унији, сарадњи са Русијом, о оцени војних догађаја 90-их година и одговорности за распиривање рата. Нова неповољна тенденција је постала фактички раскол Српске православне цркве.

Може се резимирати да је за Србију одлазећа година била тешка, испуњена понижењима у борби за очување Косова, нестабилна, и неуспешна у погледу

приближавања Европској унији, а такође тешка за већину становника земље, уморних од борбе за опстанак током две последње деценије.

(Фонд стратешке културе, 30.12.2010)